

Skrivar magistararitgerð um føroysk mannabein

Síðan 10. oktober hevur ein danskur studentur, Pia Andersen, kannað manna-bein úti á Fornminnissavninum. Pia Andersen var í Føroyum í ein mánað og fór avstað aftur 10. november. Hesa tíðina búði hon á Fróðskaparsetrinum.

Vit hava skift orð við hana um hetta og Føroya Fornminnissavn hevur gjørt okkum tann beina at lánt okkum nakrar myndir, sum eru tiknar í sambandi við kanningarbeiði hennara.

— Tú sigur, at tú lesur fysiska antropologi, hvat er tað?

— Tað er læran um menniskjað, herundir fysiska »útvíkingin«, uppbyggingin og variasjónin. Meðan aðrir antropologar kanna menniskjað í síni heild, mentan, siðir o.s.fr. so halda teir fysisku antropologarnir seg til mannakroppin og tað, sum hevur við hann at gera.

— Hvussu bar tað til, at tú fekst áhuga fyri føroyskum mannabeinum?

— Ein av orsøkunum er, at tað er ikki so nógv skrivað um føroysk man-

nabein, og tað kundi verið sera áhugavert at saman-borið tað føroyska tilfarið við annað norðuratlantiskt tilfar. Tað eru gjørdar rannsóknir í Íslandi, Nor-eg og av norðbúgvum í Grønlandi. Eg haldi, at tað átti at borið til at borið saman tilfarið. Eg eri í ferð við at skriva eina magistararitgerð um hetta. Tað er ætlanin at magistararitgerðin skal verða liðug í mai og eg vóni at verða magistari til næstu júl.

— Eru tað nógv manna-bein at kanna úr Føroy-um?

— Eg haldi, at tað eru

umleið 80 persónar tilsam-ans, men minni enn so allir eru heilir. Meginpart-urin av tilfarinum liggur á Antropologisk laborator-i-um í København, men eini 25 persónar eru varðveitt-ir á Fornminnissavninum. Tað er gott fyri meg, tí so slapp eg til Føroyar.

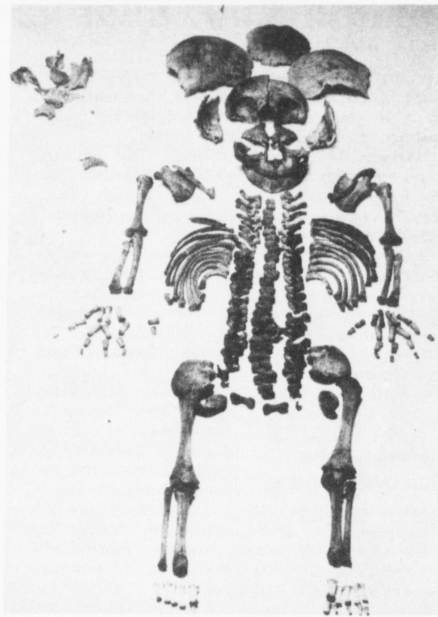
Her eru tey 3 uttastu beinini av vinstru stórutá. Tey peika ógvuliga nógv inneftir og hetta kemur sum oftast av ov trongum skóm

— Hvar eru beinini funnin?

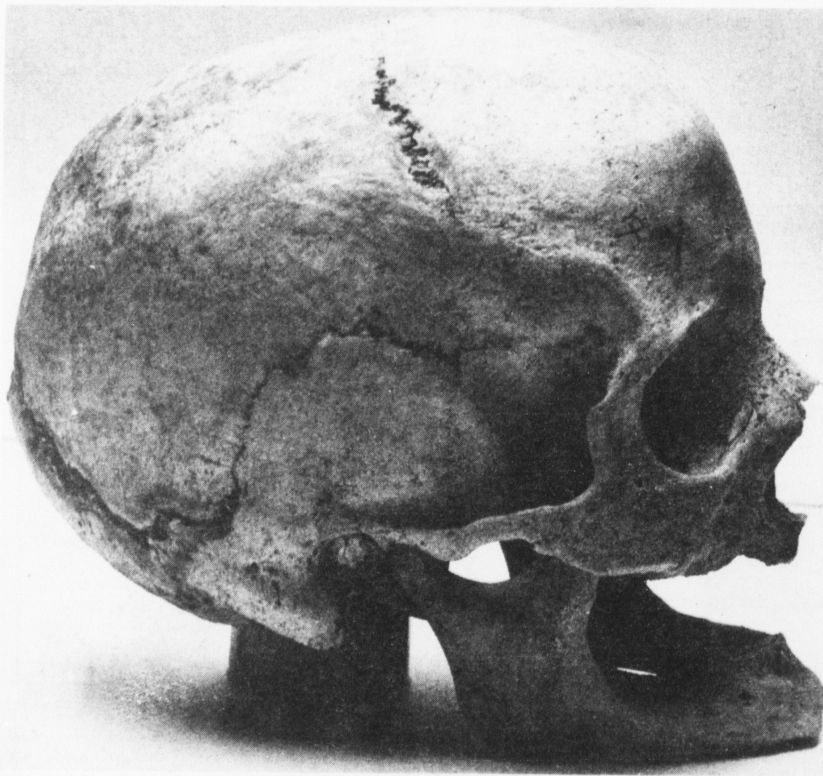
— Beinini eru øll funnin í sambandi við fornfrødis-ligar grevstrar, sum aðrir, m.a. Sverri Dahl og Knud Krogh, hava gjørt. Tey bein, sum eg havi kannað, eru funnin í Tjørnuvík, Kirkjubø og heima á Sandi. Tað, sum er sera áhugavert, er, at allar beinagrindirnar uttan tær í Tjørnuvík eru funnar inni í kirkjuni, hesi fólk hava verið grivin inni í sjálvari kirkjuni.

— Eru øll fólkini frá miðeldini?

— Tað ber ikki til at koma við heilt neyvum tíðarfestingum, tí eg havi bert kannað beinini, men á Fornminnissavninum vita teir meira um hetta, teir hava staðið fyri útgrevstr-unum. Heiman av Sandi eru 22 persónar frá 1100-talinum og eini 10 frá 1700-talinum. Í Kirkjubø eru eini 6 frá miðeldini og 39 eru frá 1700-talinum. Tilfarið úr Tjørnuvík er mett til at vera frá umleið 1000, men tað er ikki so lætt at meta um.

Ein av teimum mongu beinagrindunum, sum eru funnar í Sands kirkju (11)-talið. Tað er eitt lítið pinkubarn, sum er deytt stutt aftaná, at tað er føtt. Orsøkin er ó-kend. Leggið til merkis, at skólturin ikki verður saman-vaksin, fyrr enn eitt barn verður eldri

Á næstan øllum beinagrindum frá Sandi (1100-talið) er at siggja stórt knoglasvinn um tannrøturnar, sum hevur gjørt, at fólk hava mist tenninar. Summir skóltar eru heilt tannleysir um 30—40 ára aldur, í øðrum eru bert fáar tenn eftir. Har er tað bert eitt sindur av beini um tað niðasta av tannrótini, sum tað sæst á skóltinum til høgru. Knoglasvinnið kann móguliga vera orsakað av irritasjónum, tannsteini, sum var at finna á nekrum av teimum tonnunum, sum vóru eftir. Men tá knoglasvinnið er so stórt, sum tað finst her, so er tað óivað heldur talan um vitaminmangul (skyrbjóg), tað kann eisini vera talan um arvaligar eginleikar. Líknandi dømi eru eisini funnin á beinagrindum í Íslandi